



# สวนพฤกษศาสตร์ 5-योग



## มะค่าโมง

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Afzelia xylocarpa</i> (Kurz) Craib
ชื่อวงศ์	FABACEAE
ชื่ออื่น ๆ	มะค่าใหญ่ (ภาคกลาง) มะค่าหลวง มะค่าหัวคำ (ภาคเหนือ)
ชื่อสามัญ	Black rosewood, Pod mahogany
ลักษณะทั่วไป	ไม้ต้นขนาดใหญ่ แต่สูงไม่มากนัก ผลัดใบ แตกกิ่งต่ำ เรือนยอดเป็นพุ่มกว้าง ลำต้นมักเป็นครีบและปุ่มปม โคนเป็นพุ่มพอง เปลือก สีน้ำตาลอ่อนหรือชมพูอมน้ำตาล แตกสะเก็ดเป็นหลุมตื้น ๆ ใบ ประกอบเรียงสลับ ใบย่อยติดตรงข้ามกันเป็นคู่ 3 - 5 คู่ แผ่นใบรูปไข่แกมรูปขอบขนาน กว้าง 2 - 5 ซม. ยาว 4 - 9 ซม. โคนใบมนหรือหยักเว้าเล็กน้อยปลายใบหู่เป็นติ่ง ดอก ออกรวมกันเป็นช่อตามปลายกิ่ง ช่อยาว 5 - 15 ซม. กลีบดอกมี 4 กลีบ แต่ละกลีบซ้อนทับกัน มีเพียงกลีบบนสุดเพียงกลีบเดียวที่เจริญขึ้นเป็นกลีบดอกสีแดงเรื่อ ๆ หรือแดงอมชมพู ผล เป็นฝักแบนแข็ง รูปบรรทัดสั้น ๆ กว้าง 7 - 10 ซม. ยาว 12 - 20 ซม. แตกออกเป็น 2 ซีก เมื่อแห้ง เมล็ดแก่สีดำเป็นมัน เรียงตามขวาง 4 - 5 เมล็ด แต่ละเมล็ดมีเยื่อหนารูปถ้วยสีเหลืองสดห่อหุ้ม ส่วนฐานอยู่
นิเวศวิทยา	ขึ้นประปรายในป่าเบญจพรรณ พื้นที่ที่ค่อนข้างชุ่มชื้นทางภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนภาคตะวันออก และภาคใต้มีขึ้นอยู่มากใน ป่าดงดิบ ป่าน้ำท่วม และตามท้องนา ทั่ว ๆ ไป
ประโยชน์	เนื้อไม้ ใช้ทำเสาบ้าน หมอนรองรถไฟ เครื่องเรือน เฟอร์นิเจอร์ เปลือกให้น้ำฝาดใช้สำหรับฟอกหนัง เปลือกใช้ต้มแก้ซาง แก่ลื่นเป็นผ้า ปุ่มที่เปลือกนำมาต้มรมให้หัวริดสีดวงทวารหนักฝ่อได้